

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 04.02.2026

nr 8-1/900-1

Meie 17.02.2026

nr 1-12/148-2

Avaliku teabe seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus

Kultuuriministeerium kooskõlastab avaliku teabe seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse järgmiste märkustega.

Avaandmete kättesaadavuse parandamine on Kultuuriministeeriumi hinnangul väga oluline eesmärk. Avaliku teabe seaduse (AvTS) täiendamine nii andmekogude kui andmestike avalikustamise osas on õige suund regulatiivse selguse loomiseks ning andmete taaskasutatavuse parandamiseks. Andmete teabeväravale (ATV) regulatiivne võimestamine läbi liidestamiskohustuse on vajalik ajakohase ülevaate saamiseks avalikest andmestikest. Välja toodud variantidest RIHA ja ATV reguleerimistest tundub kõige otstarbekam variant IV, mis tooks kogu valdkonna teabe ühele platvormile kokku, kus andmekogude ja andmestiku registreeritakse suures osas automaatselt liidestuse loomise käigus. Kultuuriministeerium on oma haldushalas tänaseks neli andmekogu ATVga liidestanud ning näeb selle keskkonna jätkuvas arendamises potentsiaali andmehalduse riikliku tasandi seire lihtsustamisel ja korraldamise suunamisel. VTK-le järgneva eelnõu väljatöötamisel tuleks Kultuuriministeeriumi hinnangul pöörata tähelepanu järgmistele küsimustele:

1. Kas on seadusmuudatuste käigus plaanis muuta ka Vabariigi Valitsuse määrust „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused“, mis sätestab andmehalduse kohustuse ainult üldsõnaliselt ja piiritleb selle valitsusasutustega? Juhul kui muudatused puudutavad ainult avaandmete avaldamise kohustust, kuid ei käsitle andmehaldust ega andmete kvaliteeti, ei pruugi mitteregulatiivsetest vahenditest piisata taaskasutuse jaoks vajaliku kvaliteediga andmestike avaldamiseks. Täpsustada tuleks andmehalduse korraldamise kohustust (kas see laieneb riigi andmekogudelt ka neile andmekogudele, kus hoitakse avaandmeid), andmekvaliteedi tagamise korraldust asutustes ning andmestike ja andmete haldamise korraldust laiemalt.

2. Milliseid mitteregulatiivseid meetmeid nähakse ette kavandatavate muudatuste elluviimise toetamiseks? VTK toob õigesti välja, et avaandmete kättesaadavuse ja taaskasutuse parandamiseks ei piisa ainult regulatiivsetest vahenditest, vaid oluline on ka andmehalduse korraldamine asutustes, kellele kuuluvad avaandmed. Andmehalduse korra välja töötamine ja jõustamine vajab vastavate kompetentsidega isikuid (sh. andmejuhid, andmehaldurid, analüütikud jt.) ning muul kujul tuge (juhendmaterjalid, koolitused, tarkvara litsentsid andmehalduse rakendustega, mis on võimelised ATVga liidestuma). Kuivõrd avaandmetena avaldatavate andmekoosseisude hulk kasvab, on vaja vastavad ressursid asutustele tagada. Kohustuste laiendamine ilma nende jõustamiseks ettenähtud vahenditeta ei too oodatud tulemusi.

3. Kas kogu andmekoosseisu kirjelduse avaldamise kohustus hõlmab ka andmebaaside tehnilisi andmeelemente? Nende avaldamine ei ole otstarbekas ning tooks kaasa märkimisväärse turvariski. Seetõttu tuleks absoluutsest avalikustamise kohustusest loobuda. See omakorda tähendab, et tuleks võimalikult selgelt ära määratleda, milliseid andmeelemente on vaja avaldada ning milliseid mitte.

4. Kas ja kuidas on plaanis täpsustada (riigi) andmekogu määratlust? Mitmed väiksemad infosüsteemid (nt loomeliitude andmekogu) on praeguse definitsiooni järgi riigi andmekogud ning seetõttu laienevad neile väga suured kohustused andmete töötlemisel. Kui andmete teabevärava kasutusele võtmisega laieneks riigi andmekogudelt avaandmete avaldamise kohustus kõigile avaandmeid sisaldavatele andmekogudele, siis ehk ei vajaks väiksemad andmekogud enam eraldi põhimäärust ja riigi andmekogu staatust. Andmete nõuetelevastavus oleks tagatud ATVga liidestamise kohustusega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
minister